

Identitet og sociale roller på Facebook

Sociale roller i hverdagen: Frontstage, Backstage & Middle region

Sociologen Erving Goffman har studeret empirisk, hvordan mennesker agerer over for hinanden i forskellige sammenhænge; altså de forskellige roller en person har. Goffmann fandt ud af, at der er stor forskel på hvordan man opfører sig, alt efter om man er på arbejde, til begravelse eller sammen med kæresten osv. Sagt med andre ord så træder man ind i en rolle, alt efter hvilke kontekst man befinder sig i – og man anvender forskellige midler til at opretholde sit selvbillede over for andre. For eksempel siger en person "Ups", når han snubler på trappen for vise andre, at han er en person, som normalt har kontrol over sine bevægelser – også selvom ingen lytter (Andersen & Kaspersen 2000: 211). Goffman kalder den slags forsøg på at styre andres oplevelse af os selv for *Impression-management*. Begrebet kan sammenlignes med det meget udbredte begreb *selviscenesættelse*, – men Goffmans begreb er bredere end det, fordi det også omfatter alle de ting man gør uden at vide det selv, af vane og fordi man er vant til at se sig selv overfor andre på bestemte måder.

Goffman sammenligner *Impression-management* med et teaterstykke, idet man altid 'spiller en rolle', når man er sammen med andre mennesker og prøver at få folk til at opfatte ens identitet på en speciel måde. Når man spiller en rolle, er det desuden vigtigt at kunne leve op til folks forforståelse af denne rolle. Der er altså visse forventninger knyttet til specielle roller fx når en søn, som lige har begravet sin mor, har rollen som 'den sørgende søn'. Her er der bestemte forventninger til, hvordan han bør opføre sig; Han bør være trist, stille osv. for at kunne leve op til sin rolle. Hvis han i stedet drikker sig fuld og fester hele natten, lever han ikke op til de sociale forventninger til hans rolle som den sørgende søn.

Goffmann opdeler det sociale rollespil i hverdagen i to kategorier: **Frontstage og Backstage**.

Frontstage

Frontstage handler om, hvordan man optræder, når man står foran sit publikum og er genstand for andres opmærksomhed.

En person er frontstage, når han er sammen med andre mennesker end sine nærmeste, både inde og uden for hjemmets fire vægge. Når man er frontstage påtager man sig den rolle, som man mener forventes af de tilstedeværende mennesker. Eksempelvis i klassen. Der er dog et stort udvalg af forskellige roller som der kan spilles frontstage. Især senmodernitetens unge har ry for at kunne påtage sig multiple roller ifølge sociologen Kenneth Gergen.

Backstage

Man er Backstage i de situationer, hvor mange normalt ville sige at man kan "være sig selv". Backstage handler om, hvordan man opfører sig, når man er alene og ikke er genstand for nogens opmærksomhed. Man optræder altså ikke, når man er bagved scenen; 'Backstage'. Dette vil ofte være i hjemmet, hvor kun den nærmeste familie eller ens venner befinder sig. Her kan man slappe af, og eventuelt forberede ens optræden til man skal 'Frontstage' igen og optræde over for andre mennesker.

Det er vigtigt for alle mennesker at kunne gå backstage, hvis de fortsat skal kunne opfylde forventningerne til de sociale roller, når de så går 'Frontstage' igen. Man er backstage, når man er alene, men man kan også være backstage sammen med folk, som man kender rigtig godt. Hvis man fx har en rigtig god ven, som man meget ofte er sammen med, kan man være ret ligeglad med om vennen ser ens rodede værelse, eller oplever hvordan man er backstage. Man kan også være backstage med familien, men den ultimative grad af at være backstage, er når man er helt alene.

Hvorvidt vi er Frontstage eller Back stage veksler hele tiden. Vi kan sidde alene på vores værelser og læse Anders And blade, og pludselig ringer pigen/drengen, man er forelsket i, og man bliver nødt til at fremstille sig selv, som den man gerne vil være. Man skifter altså lynhurtigt fra backstage til frontstage eller omvendt.

Middle region

I dag har medierne gjort det muligt at kunne befinde sig *imellem* backstage og frontstage, og Joshua Meyrowitz har udvidet Goffmans teori med begrebet *middle region* for at beskrive dette fænomen. Et eksempel kan være via Facebook, hvor det er muligt at fremstille sit privatliv (backstage) over for alle (frontstage). På denne måde omskabes den private scene: backstage, til en offentlig frontstage med tilskuere, som kigger med – og det aktiverer selvets *impression-management*, og man befinder sig i en *middle region*, hvor ens privatliv er knyttet til backstage og bliver til frontstage. Mediesociologer kalder også denne proces for en sammensmeltning af ens offline- og online-identitet. (Larsen i Linnaa Jensen 2013: 169).

Anna Kathrine Skall Sørensen skriver følgende i bogen "Facebook fra socialt netværk til metamedie":

"Facebooks sociale rum giver mulighed for at forhandle og definere identitet på en helt anden måde end tidligere. Vi ser nu en sammenblanding af offentlig og privat – *frontstage* og *backstage* – flyder i højere grad sammen. Begreberne er udviklet af Erving Goffman i et forsøg på at forklare, hvordan mennesker interagerer med hinanden. "Frontstage" betegner Goffman som det rum, hvor den optrædende forsøger at give det bedst mulige indtryk, idet man her overholder de høfligheds-

sømmeligheds- og moralske konventioner, der gælder i samfundet. "Backstage" er området bag scenen, hvor den optrædende kan slappe af og give slip på facaden (Goffman, E. (1992) Vore rollespil i hverdagen. Pax Forlag. Oslo). På Facebook befinder vi os nærmere i det, Joshua Meyrowitz (1985) kalder *middle region*. Meyrowitz fandt denne udvidelse af Goffmans teori nødvendig, idet der med massemediernes fremkomst begyndte at ske en tilstrømning af traditionel backstage-adfærd over i frontstage-adfærd. Dette ses tydeligt på Facebook, hvor statusopdateringer om, at en veninde er dum, eller at kæresten har slået op, ikke skjules i en privat besked. Netop dette fænomen har fået flere forskere til at spørge, om privatlivet er blevet lige gyldigt (Turkle 2011 og flere).

Med sociale netværkssider er der opstået en anden og udvidet opfattelse af, hvad der er offentligt og privat, men der er samtidig en helt klar justits i forhold til, hvad der det er i orden at skrive om."

(Sørensen i Linaa 2013:146)

Et andet eksempel på udbredelsen af livet i *middle region*, er reality-programmer, hvor folk filmes i meget private situationer. Men på trods af, at seerne bliver lukket ind i disse personers backstage, vil det filmende kamera få dem til at påtage sig en tilpasset frontstage-rolle. Den teknologiske udvikling gør, at mennesker i dag i højere grad lever deres hverdagsliv frontstage end før der fandtes reality tv-programmer og Facebook og dermed er kravet om *impression-management* i dag meget højere end tidligere og ens evne til leve op til hverdagens sociale roller og hertil knyttede normer, er blevet et krav som det er sværere for individet at leve op til.

Identitet på Facebook og andre sociale netværkssider

Profilbilleder, statusopdateringer og upload af billeder på ens tidslinje er ifølge den danske medieforsker Malene Charlotte Larsen udtryk for udlevelsen af ens identitet, idet vi udvælger de informationer, der for os er de vigtigste at formidle til andre:

Det at uploade billeder, skrive og designe profilttekster kan ses som en del af vores fortløbende identitetskonstruktion. Dette er blevet særligt tydeligt, efter af Facebook i slutningen af 2011 lancerede den nye "tidslinje" Her er det muligt at danne et samlet overblik over de informationer, vi tidligere har delt, samt at fylde fortællinger eller begivenheder på, fra før vi kom på Facebook. Dette kan ses som en synliggørelse af vores fortællinger om vores identitet over tid. (Larsen i Linaa Jensen: 2013: 171)

Men Facebook er ikke kun en digital platform, hvor vi selv udlever og fremviser vores identitet og sammenligner os selv i forhold til andre mennesker. Facebook og andre sociale netværkssider er sociale arenaer, hvor det senmoderne identitetsprojekt er blevet en åben, tilgængelig og fælles opgave for individet og dets offline og online venner.

Malene Charlotte Larsen kalder denne form for identitet for **'Open source' netværksidentitet**. Et identitetsbegreb som er udviklet på baggrund af længerevarende etnografiske og kvalitative feltstudier af 12-18 årige danske unges brug af sociale netværkssider i perioden 2005-2013. (Larsen 2013: 196).

Open source-netværksidentitet.

Betegnelsen open source bruges ofte inden for software-udvikling om åben kode, som alle andre kan videreudvikle.

(Larsen i Linaa 2013:176)

Selviscenesættelsen af sig selv som et eftertragtet menneske og god ven med et fedt liv kan kun ske succesfuldt, hvis anerkendelsen kommer fra ens omgangskreds og venner på Facebook. Idet man vil blive opfattet som selvglad, "selvfed" og stemplet som en "like-hunter", hvis man er den som poster, gen-poster og tagger sig selv på billeder (Larsen 2013: 174).

Ifølge undersøgelsen er de unge godt klar over, hvad de sætter på spil ved at lade 'kildekoden' (identitet) være tilgængelig. Som en 12-årig dreng skrev om en negativ kommentar, han havde fået på et billede af sig selv: *Jeg har »jo ligesom selv sat billedet ind og dermed selv bedt om at få det kommenteret«*. En open source-netværksidentitet er ikke én, man kan være 100 procent herre over. Derfor er gode forbindelser til nære venner og offentlige, positive tilkendegivelser vigtige elementer i unges identitetsdannelse på nettet i dag.

Referencer

Andersen, Heine & Kaspersen, Lars Bo (2000) Klassisk og moderne samfundsteori. Hans Reitzels Forlag. Viborg

Goffman, E. (1956). Præsentationen af Selvet i hverdagen. New York: Doubleday.

Skall Sørensen, Anne Kathrine i (Red) Linaa Jensen, Jakob (2013) Facebook fra socialt netværk til metamedie. Samfundslitteratur. Frederiksberg

<http://f09sociologi.wikispaces.com/De+Social+Roller>